

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

ЛЮДМИЛА МАЦУК

НАДІЯ ЛАЗАРОВИЧ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ В ГРУПАХ
ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ**

ОР перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність: 012 Дошкільна освіта

м. Івано-Франківськ

2024

УДК 373.2(76.5)
К65

Методичні рекомендації схвалено
Науково-методичною радою педагогічного факультету
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника
(протокол № 4 від 25 січня 2024 р.)

Укладачі:

Людмила Мацук кандидат педагогічних наук, професор кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

Надія Лазарович кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти,

Рецензенти:

Палій Р.І. – директор закладу дошкільної освіти (ясла-садок) №3 «Бджілка» Івано-Франківської міської ради;

Матішак М.В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Методичні рекомендації до організації та проведення виробничої практики в групах дітей раннього віку. Спеціальність: 012 Дошкільна освіта. Укладачі: Людмила Мацук, Надія Лазарович, Навчально-методичне видання. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2024 – 56 с.

УДК 373.2(76.5)

Методичні рекомендації до організації та проведення виробничої практики в групах дітей раннього віку у закладах дошкільної освіти для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти є частиною навчально-методичного комплексу практичної підготовки за спеціальністю 012 Дошкільна освіта.

Методичні рекомендації визначають мету і завдання, конкретний зміст, особливості організації та порядок проходження виробничої практики здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої педагогічної освіти, а також містять вимоги щодо підготовки звітної документації практики.

Рекомендовано здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта денної і заочної форми навчання.

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО	4
I. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ	6
II. ЗМІСТ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ	8
II.1. Організація та змістові модулі практики	9
II.2. Календарний розподіл завдань практики	11
II.3. Індивідуальні завдання	12
II.4. Заняття та екскурсії під час практики	13
II.5. Методичні поради щодо реалізації завдань змістових модулів	13
II.6. Контроль та оцінювання практичної діяльності здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти	16
III. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКОЮ	20
IV. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТАЦІЇ	24
IV.1. Вимоги до оформлення звіту	24
IV.2. Рекомендації з ведення щоденника виробничої практики.	26
IV.3. Вимоги до звіту	27
V. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ	28
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	29
ДОДАТКИ	33

ВСТУПНЕ СЛОВО

Виробнича практика в групах дітей раннього віку є складовою частиною професійно-практичної підготовки зі спеціальної 012 «Дошкільна освіта»

Виробнича практика в групах дітей раннього віку організовується і проводиться в закладах дошкільної освіти. Проходження практики підтверджується звітом та відповідною документацією, яка відповідає вимогам до означеного виду роботи.

В межах виробничої практики студент-практикант отримує можливість практичного досвіду роботи за фахом.

Проходження практики підвищує якість професійної підготовки фахівця, дозволяє закріпити теоретичні знання, сприяє соціально-психологічній адаптації на місцях майбутньої роботи.

Методичні рекомендації містять макет складання звіту та визначеної освітньою програмою відповідної документації, завдання на практику. Рекомендації призначено для допомоги здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта до організації практичної діяльності за фахом. Виконання завдань практики сприяє адаптації до умов професійної діяльності.

Проходження виробничої практики є обов'язковою умовою навчання.

Звертаємо Вашу увагу, що студенти, які не пройшли практику, не допускаються до іспиту (кваліфікаційного) і направляються на практику вдруге. Студенти, які успішно пройшли виробничу практики, отримують «диференційований залік» і допускаються до іспиту (кваліфікаційного).

I. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Виробничу практику в групах дітей раннього віку за профілем спеціальності спрямовано на формування у здобувачів загальних і професійних компетентностей, набуття практичного досвіду з професійної діяльності в закладах дошкільної освіти.

Напрямок підготовки	Загальна характеристика	Вид контролю
Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка Спеціальність – 012 Дошкільна освіта Перший (бакалаврський) рівень	Семестр: 4 Кількість кредитів ECTS: 6 Загальна кількість годин: 180 Самостійна роботи: 180	залік

За освітньою програмою та навчальним планом підготовки майбутніх вихователів виробнича практика здобувачів II курсу спеціальності 012 Дошкільна освіта в групах дітей раннього віку проводиться у IV навчальному семестрі (6 кредитів ECTS, тривалість практики – 6 тижнів з відривом від навчання).

Перелік баз практики м.Івано-Франківська: ЗДО №1 «Калинонька», КДНЗ №3 «Бджілка», ЗДО №4 «Калинова сопілка», ЗДО №5 «Теремок», ЗДО №6 «Колобок», ЗДО №7 «Золотий ключик», ЗДО №9 «Дзвіночок», ЗДО №10 «Катруся», ЗДО №11 «Пізнайко», ЗДО №12 «Струмочок», ЗДО №14 «Кристалик», ЗДО №15 «Гуцулочка», ЗДО №16 «Сонечко», ЗДО №17 «Ромашка», ЗДО №18 «Зернятко», ЗДО №19 «Троянда», ЗДО №20 «Росинка», ЗДО №22 «Світанок», ЗДО №23 «Дударик», ЗДО №27 «Карпатська казка», ЗДО №28 «Квітка Карпат», ЗДО №29 «Кобзарик», ЗДО №30 «Ластівка», КДНЗ №31 «Мрія», ЗДО №33 «Кристалик», ЗДО №34 «Незабудка», ЗДО №35 «Вишиванка», ЗДО №36 «Віночок».

Мета практики – сформувати у майбутніх вихователів уявлення про роль раннього віку для подальшого розвитку дитини, забезпечити оволодіння практичними вміннями спілкування і організації роботи з дітьми переддошкільного вікового періоду.

Завдання практики:

– закріпити та поглибити знання студентів про вікові особливості раннього дитинства та особливості роботи з дітьми;

– формувати у майбутніх вихователів вміння спостерігати, аналізувати своєрідність освітнього процесу в групах раннього віку, оцінювати його ефективність;

– вчити помічати зміни в розвитку дитини під впливом педагогічних дій, користуватися різними методиками для виявлення фізичного, розумового, морального, естетичного розвитку дітей;

– формувати у здобувачів дошкільної освіти вміння спілкуватися з дітьми означеного віку, організовувати та проводити основні форми роботи та окремі режимні процеси, спостереження, ігри;

– формувати у майбутніх фахівців дошкільної освіти вміння надавати педагогічну допомогу батькам, діти яких не відвідують заклади освіти.

Під час виробничої практики в групах дітей раннього віку майбутні вихователі оволодівають первинними навиками професійної діяльності, зокрема:

– встановлювати взаємозв'язки між теоретичними положеннями, даними експериментальних досліджень та практичною роботою закладу дошкільної освіти щодо розвитку дітей;

– самостійно спостерігати, аналізувати освітній процес в групах дітей раннього віку, визначати актуальні аспекти в роботі вихователя, свого товариша, бачити шляхи оптимізації освітнього процесу з урахуванням результатів діагностики;

– вести записи у щоденнику, оформляти документацію за результатами практики;

- самостійно складати психолого-педагогічну характеристику на дитину раннього віку;
- проводити хронометраж самостійної діяльності дітей раннього віку.

Компетентності:

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).

КС-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

КС-8. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі.

КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

КС-10. Вміння складати індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи, бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

- КС-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.
- КС-12. Здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності.
- КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.
- КС-14. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості.
- КС-15. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.
- КС-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.
- КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.
- КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.
- КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.
- КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини

Результати навчання:

- ПР-04 - Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.
- ПР-05 - Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та

школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПР-07 - Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПР-18 - Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно- екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

ПР-20 - Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

ПР-21 - Розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-22 - Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку.

II. ЗМІСТ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Відповідно до навчального плану практика за фахом є логічним продовженням попередньої практики (навчальної). Навчальна практика сприяє ознайомленню здобувачів з організацією та проведенням занять з дітьми с ЗДО, зі складанням і веденням навчальної та звітної документації вихователем і асистентом вихователя в інклюзивній групі, вихователем-методистом та керівником закладу.

Виробнича практика в групах дітей раннього віку за спеціальністю сприяє закріпленню теоретичних знань та формуванню професійно значущих умінь і навичок фахівця.

Науково-теоретичною основою виробничої практики за фахом є базові знання студентів, отримані в процесі вивчення навчальних дисциплін циклу професійної підготовки, як «Дошкільна педагогіка», «Психологія дитяча», «Теорія і методика формування елементарних математичних знань», «Дошкільна лінгводидактика», «Основи природознавства з методикою», «Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва зображувальною» та ін.

Виробнича практика є обов'язковою частиною професійно-педагогічної підготовки фахівців спеціальності 012 Дошкільна освіта. Вона проводиться в реальних умовах діяльності вихователя і може розглядатися як початковий етап стажування фахівців за профілем майбутньої роботи.

Під час проходження виробничої практики здобувачі ознайомлюються з особливостями роботи вихователя в групах дітей раннього віку, закріплюють знання, вміння, набувають навичок щодо планування, проведення освітніх

заходів, корекційно-розвиткових занять з дітьми з ООП, вчать взаємодіяти з фахівцями команди супроводу дитини з ООП та батьками.

Практика зорієнтована на формування у майбутніх вихователів базових професійних практичних умінь і навичок.

Рекомендації з підготовки, організації та проведення виробничої практики мають практико-орієнтоване призначення, розкривають специфічні вимоги до проходження практики, допомагають повноцінно вирішувати завдання практики, синтезувати знання, отримані у ЗВО і реалізовувати їх в реальній практичній діяльності, в процесі професійного становлення фахівця.

Викладений матеріал містить рекомендації щодо організації та проведення здобувачами-практикантами навчально-виховної роботи, занять з дітьми раннього віку в ЗДО.

II.1. Організація та змістові модулі практики

Здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта» проходять практику, здебільшого в індивідуальному порядку і самостійно визначають бази практики за погодженням з випускною кафедрою. У разі неможливості самостійно визначити базу практики вони звертаються до організаторів практики з проханням про вибір відповідного ЗДО.

Здобувачі II курсу проходять виробничу практику в групах дітей раннього віку ЗДО на посаді вихователя.

Після прибуття на місце проходження практики практикант спільно з керівником-методистом складає індивідуальний календарний план проходження практики за профілем спеціальності. При складанні плану слід керуватися завданнями практики.

Під час виробничої практики в ЗДО здобувач II курсу ознайомлюються зі змістом роботи завідувача закладу, вихователя-методиста, старшого вихователя спрямованої на створення умов для розвитку дітей раннього віку,

з формами контролю, з діагностикою, веденням документації, роботи з батьками.

Основну частину часу майбутні вихователі проводять у групах раннього віку, де спостерігають за особливостями розвитку дітей, аналізують організацію педагогічного процесу. Результати спостережень записуються у щоденнику для подальшого складання психолого-педагогічної характеристики на дитину. Студенти-практиканти готують та проводять самостійно окремі режимні процеси, ігри та заняття з дітьми раннього віку; виготовляють наочність для занять, ігор і повсякденного життя; приймають участь у методичній роботі ЗДО та роботі з батьками.

Організація практики впродовж дня:

Спостереження за дітьми 1-1,5 год.;

Робота з дітьми в парі з вихователем 3-4 год;

Вивчення документації 1-1,5 год.

Змістовий модуль I: Спостереження і аналіз педагогічної діяльності вихователя групи дітей раннього віку

Тема 1. Ознайомлення із закладом дошкільної освіти, організацією його роботи.

Тема 2. Спостереження та аналіз педагогічної діяльності вихователя-наставника.

Тема 3. Спостереження і аналіз занять з різних розділів програми ЗДО та різних типів: комплексні, комбіновані, тематичні, інтегровані заняття, заняття фронтальні, групові, індивідуальні, розваг, тематичні свята тощо.

Форма звіту: щоденник педагогічної практики.

Змістовий модуль II: Самостійне виконання студентом-практикантом обов'язків вихователя

Тема 4. Самостійне виконання студентом-практикантом обов'язків вихователя.

Тема 5. Проведення занять з дітьми групи раннього віку.

Тема 6. Проведення залікової форми організації життєдіяльності дітей (заняття, прогулянки, свята, розваги, колективних форм праці чи ігрової діяльності, фізкультурно-оздоровча робота тощо).

Форма звіту: конспекти матеріалів для роботи у щоденному житті.

Змістовий модуль III: Вивчення особистості дітей раннього віку та проведення психолого-педагогічної діагностики

Тема 7. Організаційно-педагогічна робота з дітьми групи раннього віку.

Тема 8. Методична робота в групі раннього віку.

Форма звіту: психолого-педагогічна характеристика вихованця групи.

Змістовий модуль IV: Проведення відкритих залікових занять, оформлення звітної документації

Тема 9. Проведення відкритих залікових занять в групі дітей раннього віку відповідно до програми розвитку.

Форма звіту: конспекти відкритих залікових занять, протоколи їх обговорення, виставка-конкурс, презентація матеріалів, фото звіт.

II.2. Календарний розподіл завдань практики

I тиждень

1. Ознайомлення з освітнім процесом ЗДО, зустріч із завідувачем, методистом, закріплення студентів-практикантів за вихователями груп.
2. Ознайомлення з перспективним і календарним планом вихователя групи раннього віку.
3. Спостереження за навчально-виховним процесом (заняття, режимні процеси, свята, розваги, ігри).
4. Спостереження за всебічним розвитком дітей у групах раннього віку.
5. Ведення щоденників практики.

II тиждень

1. Спостереження за однією дитиною групи з метою написання психолого-педагогічної характеристики.
2. Укладання картотеки методичної літератури для проведення занять, ігор з дітьми.
3. Підготовка до занять та їх проведення з фахових методик, написання конспектів, виготовлення наочності.
4. Проведення пробних режимних процесів, ігор.
5. Ведення щоденників практики.

III – IV тижні

1. Проведення консультацій з вихователями, методистом щодо організації залікових занять, ігор, окремих режимних моментів.
2. Проведення залікових занять, окремих режимних процесів, ігор.
3. Відвідування та обговорення студентами-практикантами залікових занять та режимних процесів.
4. Проведення консультацій з вихователями щодо оформлення конспектів проведених занять, ігор, окремих режимних процесів.
5. Написання психолого-педагогічної характеристики на дитину.
6. Оформлення документації.
7. Участь у проведенні підсумків виробничої практики на педагогічній раді в ЗДО. Написання звіту про проходження практики.
8. Ведення щоденників практики.

III.3. Індивідуальні завдання

1. Розробка та виготовлення наочних та методичних посібників для роботи з дітьми раннього віку.
2. Складання розширеної психолого-педагогічної характеристики вихованця групи раннього віку.
3. Складання конспектів залікових занять для дітей раннього віку.

4. Ведення щоденника індивідуальних спостережень за освітнім процесом в групі дітей раннього віку ЗДО впродовж виробничої практики.

5. Написання звіту про проходження виробничої практики в групі дітей раннього віку ЗДО.

II.4. Заняття та екскурсії під час практики

Орієнтовна тематика екскурсій:

1. Ознайомлення з закладом дошкільної освіти, його матеріальним і методичним забезпеченням (методичним кабінетом, спортивною та музичною залю, кабінетом психолога, груповою кімнатою та ін.).

2. Ознайомлення з територією ЗДО, відведеною для прогулянок дітей групи раннього віку.

3. Спостереження за явищами природи. Правила поведінки в природі.

Орієнтовна тематика занять під час практики:

1. Напрями роботи за програмою розвитку визначеною відповідно до рекомендацій.

2. Робота з дітьми раннього віку на ділянці ЗДО.

3. Робота в кутку природи.

4. Догляд за кімнатними рослинами.

II.5. Методичні поради щодо реалізації завдань змістових модулів

Змістовий модуль I: Спостереження і аналіз педагогічної діяльності вихователя групи дітей раннього віку

Програма педагогічної практики для здобувачів вищої педагогічної освіти спеціальності «Дошкільна освіта» передбачає проведення студентами різнопланової організаційно-педагогічної та методичної роботи, обумовленої виконанням посадових обов'язків вихователя групи дітей раннього віку закладу дошкільної освіти.

Самостійна діяльність майбутнього вихователя передбачає попереднє ознайомлення з роботою закладу дошкільної освіти, його фахівцями, а також спостереження і аналіз педагогічної діяльності вихователя-наставника.

Здобувач щодня ознайомлюється з планом навчально-виховної роботи, яким керується вихователь, у бесіді з педагогом виявляє активність і відповідальність до реалізації завдань програми, обраних вихователем форм, методів та прийомів роботи з дітьми.

Практикант веде щоденник, у якому зазначає всі важливі для аналізу і власного використання аспекти педагогічного процесу. Водночас залучається до процесу підготовки занять, допомагаючи готувати та розміщувати дидактичний матеріал, створювати в групі умови для проведення занять тощо.

Майбутній вихователь аналізує наявні в групі ігрові матеріали, наочні дидактичні посібники, технічні засоби навчання, дидактичний матеріал і відповідні матеріали, які зберігається у методичному кабінеті закладу, проектує можливі умови їх використання у подальшій діяльності під час виробничої практики.

Форма звіту: щоденник педагогічної практики.

Змістовий модуль II: Самостійне виконання студентом-

практикантом обов'язків вихователя

Поступово спостереження й аналіз педагогічної діяльності вихователя-наставника починає доповнюватися самостійним виконанням студентом-практикантом обов'язків вихователя. В обов'язки здобувача входить допомога вихователю групи проводити ранковий прийом дітей, організацію їх життєдіяльності (сніданок, обід, денний сон, ранкову та коригуючу гімнастики, туалет), ігри з дітьми, прогулянки. Надалі студент-практикант організовує вказані частини навчально-виховного процесу самостійно. З другого тижня практики практикант самостійно організовує та проводить усі основні види педагогічної діяльності вихователя під керівництвом наставника.

Кожне заняття, проведене студентом-практикантом, обговорюється з вихователем-наставником, який оцінює заняття за національною шкалою. Здобувач активно долучається до створення наочних матеріалів і дидактичних посібників, які необхідні у групі, де працює.

Усю проведenu самостійну роботу практикант фіксує в щоденнику, вчиться аналізувати власну діяльність, об'єктивно оцінюючи її.

Самостійна освітня робота з дітьми групи доповнюється організаційно-педагогічною та методичною роботою, яку студент-практикант проводить впродовж усього основного періоду практики і відображає її в щоденнику педагогічної практики.

Форма звіту: конспекти матеріалів для роботи у щоденному житті.

Змістовий модуль III: Вивчення особистості дітей раннього віку та проведення психолого-педагогічної діагностики

Важливою складовою частиною роботи майбутнього вихователя є також вивчення особистості дітей раннього віку та проведення психолого-педагогічної діагностики.

Головним методом вивчення дитини має бути психолого-педагогічне спостереження. Отримані за час спостереження відомості доповнюються і

уточнюються в бесідах з батьками дитини, вихователями групи, під час індивідуальних діагностичних ігрових вправ, які проводить з дитиною студент-практикант, вивчення педагогічної та методичної документації закладу дошкільної освіти.

Форма звіту: психолого-педагогічна характеристика вихованця групи.

Змістовий модуль IV: Проведення відкритих залікових занять, оформлення звітної документації

На завершальному етапі практики практиканти проводять відкриті залікові заняття, на яких присутні методист практики, завідувач або вихователь-методист ЗДО, вихователь-наставник, а також здобувачі, які перебувають на практиці в цьому ж закладі дошкільної освіти.

Після відкритого залікового заняття, проведеного кожним студентом-практикантом, відбувається його обговорення всіма присутніми на занятті. Здобувачі аналізують заняття, відзначивши відповідність його змісту чинній програмі розвитку дітей раннього віку, доцільність обраних форм і методів роботи, ефективність заняття, висловлюють зауваження, пропонують свої варіанти розв'язання поставлених на занятті навчальних завдань та досягнення мети заняття. Результати обговорення і оцінка за проведення заняття фіксуються у протоколі обговорення, який студент-практикант подає разом із конспектом у звітну документацію.

Завершальним етапом роботи практиканта є оформлення звітної документації та підготовка до участі у підсумковій конференції за результатами практики, в якій приймають участь здобувачі, викладачі і завідувач випускової кафедри, викладачі, які керують практикою від ЗВО, запрошені вихователі і керівники ЗДО.

Форма звіту: конспекти відкритих залікових занять, протоколи їх обговорення, виставка-конкурс фотогазет, презентаційні відео- і фотоматеріали.

II.6. Контроль та оцінювання практичної діяльності здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Результати виробничої практики здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти оцінюються в межах 1-100 балів, матеріали зберігаються на випусковій кафедрі теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти.

Шкала оцінювання навчальної діяльності здобувачів в умовах виробничої практики в групах раннього віку

Кількість балів за:							Сума
Модуль 1 поточне тестування				Модуль 2 (ІНДЗ)	підсумкове оцінювання (звітна документація, підсумкова конференція)		100
ЗМ-I Теми 1-3	ЗМ-II Теми 4-6	ЗМ-III Теми 7-8	ЗМ-IV Тема 9		оформ- лення матеріалі в прак- тики	захист матеріалів практики	
10	10	10	10	10	40		

Критерії оцінювання:

- володіння матеріалом навчальних дисциплін, які є підґрунтям для педагогічної діяльності;
- рівень сформованості професійно значущих особових якостей;
- володіння етичними нормами взаємин з дитиною, батьками, співробітниками закладу, однокурсниками, керівниками;
- сформованість професійних умінь;
- творчий рівень виконання завдань практики;
- науковий рівень доповіді на підсумковій науково-практичній конференції.

Для оцінки ефективної практичної підготовки здобувача відповідно до критеріїв керівник-методист може використовувати наступні *форми* роботи:

- інтерв'ювання практикантів, бесіди з ними;
- анкетування здобувачів;
- відвідування відкритих виховних та залікових заходів та їх аналіз;

- обговорення відеозаписів проведених ним заняття або заходу з дитиною (групою дітей);
- аналіз та оцінка творчих робіт практиканта;
- обговорення підготовленого виступу і презентаційних матеріалів на підсумковій конференції.

У разі незадовільної загальної оцінки з практики, яку найчастіше здобувач отримує за несистематичне відвідування місця проходження практики, порушення правил внутрішнього розпорядку закладу, невиконання індивідуального плану, здобувачу може бути запропоновано повторний курс практичної підготовки.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

II.7. Результати професійної практичної підготовки

Процес проходження виробничої практики у групах дітей раннього віку спрямовано на формування низки компетентностей майбутнього фахівця.

Рівень практичної підготовки майбутніх вихователів за період виробничої практики в групах дітей раннього віку

Знати:

- процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій;

- вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами;

- ознаки боулінгу та прийоми попередження та протидії йому;

- особливості програми раннього втручання, розуміти можливості опори на неї в подальшій роботі з дітьми з особливими освітніми потребами;

- технології організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в групах дітей раннього віку.

Вміти:

- визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, які використовуються в роботі з дітьми раннього віку;

- визначати способи використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього віку ігрової та інших видів діяльності;

- здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти та сім'ї. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього віку в умовах закладу дошкільної освіти;

- будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці;

- використовувати здоров'язберігаючі технології задля збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей раннього віку;

- визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього віку на основі програм дошкільної освіти;

- збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.

III. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКОЮ

Загальне керівництво практикою здійснює керівник-методист та керівник ЗДО. Відповідальний за організацію практики підтверджує загальний план її проведення, забезпечує контроль проведення, організовує і проводить настановчу та підсумкову нараду (звітну конференцію).

Керівник практики, узагальнює інформацію щодо атестації здобувачів, готує звіт за підсумками практики.

Виробнича практика планується та проводиться на основі угод між ЗВО та Департаменту освіти і науки Івано-Франківської міської та обласної ради, відповідно до яких пропонуються місця для проходження практики (при наявності у здобувача направлення із зазначенням дати і номера наказу). У угоді обумовлюють усі питання, щодо проведення різних видів практик.

Консультування щодо виконання завдань, перевірка звітів за підсумками практики і оцінювання здійснюється керівником-методистом практики.

Перед початком практики проводиться настановча нарада. Відвідування яких та консультації щодо практики – обов'язкова умова її проходження!

Організаційні збори проводиться з метою ознайомлення здобувачів з наказом, термінами практики, порядком організації роботи під час практики в ЗДО, оформленням необхідної документації, правилами техніки безпеки, розпорядком дня, видами та термінами звітності тощо.

Здобувачі заочної форми навчання, які працюють в закладах дошкільної освіти за спеціальністю, мають право проходити виробничу практику за місцем роботи, без відриву від виробництва.

Основні обов'язки студента в період проходження практики

Під час проходження практики здобувач **зобов'язаний:**

- своєчасно прибути на місце практики;

- дотримуватися внутрішнього розпорядку, відповідно до чинного трудового законодавства;
- виконувати вимоги охорони праці і режиму робочого дня, що діють в ЗДО;
- дотримуватися правилам та норм поведінки;
- нести відповідальність за роботу та її результати;
- виконувати усі види робіт, які передбачено завданнями практики;
- щодня заповнювати щоденник практики;
- після закінчення практики у визначений термін здати оформлений звіт та документацію, які відповідають вимогам пропонованих методичних рекомендацій;
- підготуватися та бути присутнім на підсумковій нараді щодо результатів практики у встановлені керівником практики терміни.

Обов'язки керівника-методиста практики від ЗВО

Враховуючи сучасні вимоги до організації освітнього процесу з підготовки фахівців, ефективність формування й розвитку у майбутніх вихователів професійних і практичних навичок визначено спільною діяльністю студентів та викладачів. Відтак науково-методичне забезпечення і супровід виробничої практики здобувачів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» здійснюється провідними викладачами кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти.

Науково-методичний супровід передбачає надання здобувачам науково-методичної літератури задля вирішення завдань практичної підготовки. Форми науково-методичного супроводу: консультування практикантів, відвідування занять в ЗДО, аналіз заняття, рекомендації щодо організації діяльності, ведення документації, ознайомлення зі взірцями документів, конспектів, програм, спеціальні індивідуальні завдання для здобувачів (виступ на педраді, виступ перед батьками, рекомендації щодо корекційно-розвиткової діяльності вихователя тощо).

Науково-методичний супровід практикантів передбачає формування та своєчасне корегування практичних умінь і навичок за потреби. Формами науково-методичного індивідуального супроводу можуть бути консультації, залучення керівника у вирішення проблем, рекомендації щодо методичної літератури для опрацювання.

Науково-методична підтримка практикантам надається і при невдалій спробі проведення різних форм роботи з дітьми раннього віку, невпевненості в своїх силах в спілкуванні з дітьми та дорослими (колеги по роботі, батьки). У такому випадку передбачено залучення досвідченого педагога, психолога задля надання рекомендацій, порад, які сприяють усуненню проблеми.

Керівник-методиста практики від ЗВО:

- проводить організаційні збори здобувачів перед початком практики;
- забезпечує контроль дотримання термінів практики та її змісту;
- надає методичну допомогу здобувачам щодо матеріалів і виконання звіту;
- проводить підсумковий контроль;
- оцінює звітну документацію виробничої практики в формі диференційованого заліку з встановленою шкалою в балах, які виставляються керівником-методистом практики з урахуванням поточних балів та оцінки з боку безпосереднього керівника практики від ЗДО;
- проводить співбесіду зі здобувачами з урахуванням їх особистих спостережень та побажань.
- вносить пропозиції щодо вдосконалення проведення практики на засідання випускової кафедри.

Обов'язки керівника виробничої практики від ЗДО

Відповідальність за організацію та проведення практики відповідно до угоди про організацію проходження практики покладається на керівника закладу, в якому здобувач проходять практику.

Керівник виробничої практики:

- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед практикою, водночас долучається до підготовки і проведення організаційних зборів, інструктаж з техніки безпеки;
- здійснення контролю за забезпеченням умов праці та відпочинку практикантів, відповідальність за дотримання правил техніки безпеки;
- знайомиться зі змістом завдань на практику та сприяє їх виконанню на робочому місці;
- знайомить практиканта з правилами внутрішнього розпорядку;
- надає максимально можливу інформацію, необхідну для виконання завдань практики;
- при необхідності вносить корективи в зміст і процес організації практики студентів;
- після закінчення практики дає характеристику щодо діяльності студента-практиканта;
- оцінює роботу практиканта під час практики.

IV. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТАЦІЇ

IV.1. Вимоги до оформлення звіту

Після завершення практики здобувач у встановлений термін здає на кафедру відповідну документацію

- Щоденник педагогічних спостережень.
- Психолого-педагогічну характеристику на дитину.
- Звіт про виробничу практику в групах раннього віку.
- 4 конспекти залікових занять з дітьми раннього віку (з фахових методик: теорія і методика формування елементарних математичних уявлень (сенсорний розвиток), дошкільна лінгводидактика, методика ознайомлення дітей з природою, методика керівництва зображувальною діяльністю дітей, методика проведення занять з народознавства, теорія та методика фізичного виховання та валеологічної освіти та ін.).
- Конспект проведення режимного процесу в ЗДО з дітьми раннього віку (I і II половина дня)
- Конспект свята-розваги з дітьми раннього віку.
- Картотеку методичної літератури з фахових методик.
- Конспект проведення ігор (рухливої, гри-драматизації, дидактичної та ін.).
- Характеристика на здобувача, завірена методистом, завідувачем, гербовою печаткою, оцінка (відмінно або добре, або задовільно).

Контроль та оцінювання результатів виконання програми виробничої практики в групах дітей раннього віку здійснюється керівниками практики під час самостійного виконання здобувачами завдань практики. У період проходження практики майбутні вихователі готують звітну документацію відповідно до методичних рекомендацій щодо програми практики.

Після закінчення виробничої практики проводиться атестація у формі диференційованого заліку.

Звіт виробничої практики це комплект матеріалів, який включає: документацію, що підтверджує результати проходження практики (характеристика, звіт); матеріали, які підготовлено практикантом відповідно до завдань практичної діяльності.

Документи оформляється відповідно до вимог, викладених у пропонованих методичних рекомендаціях.

Звітні документи подаються у друкованому вигляді в папці-швидкозшивачі, на аркушах формату А4, нумерація сторінок вгорі, шрифт 14TNR, міжрядковий інтервал 1,5; поля: зліва - 2 см, праворуч - 2 см, зверху - 2 см, знизу - 2 см.

Звіт повинен містити:

1. титульний лист (додаток 1);
2. щоденник проходження практики (додаток 2);
3. конспекти проведення залікового заняття (4 заняття) (додаток 3);
4. протоколи обговорення кожного заняття (додаток 4);
5. конспекти проведення режимного моменту (рухливої гри) (додаток 5)
6. характеристика;
7. звіт (додаток 6)

Рекомендації до написання характеристики на здобувача-практиканта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Характеристика передбачає аналіз діяльності майбутнього вихователя в ЗДО за період практики:

- найменування закладу;
- висновки про вміння практиканта застосовувати теоретичні знання в практиці роботи з дітьми раннього віку;
- самостійність і активність в роботі;
- кількість і види виконуваної робіт;
- результати виконання завдань практики відповідно до програми практики;
- трудова дисципліна; особливості у взаєминах з працівниками ЗДО;

- важливою є загальна оцінка результатів роботи студента за період практики (за національною шкалою), пропозиції та побажання.

Приклад

Характеристика на студента-практиканта

ППП

Здобувач (ка) першого (бакалаврського) рівня 3 курсу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» спеціальності 012 «Дошкільна освіта» ППП проходила практику на базі ЗДО № _____ з _____ до _____

1. Працювала за пропонованою програмою
2. Творча підготовка, вміння використовувати теоретичні знання у практиці роботи
3. Дотримання правил та розпорядку роботи ЗДО
4. Дотримання етичних норм у взаємодії з колегами
5. Вияв інтересу до обраної професії

Якими навичками оволодів(ла) _____

6. Індивідуальні особливості практиканта: відповідальність, організованість, ініціативність тощо

7. Оволодіння професійними компетентностями, включеність в громадську діяльність.

8. Зауваження щодо практики, загальне враження, пропозиції.

9. Рекомендована оцінка (за національною шкалою).

МП

Керівник: _____

Підпис

ППП

IV.2. Рекомендації з ведення щоденника виробничої практики

- Щоденник ведеться по кожному розділу практики.
- На початку щоденника заповнюється графік проходження виробничої практики відповідно до: календаря практики, програми практики, робиться відмітка про проведений інструктаж з техніки безпеки.

- Щодня в графі «Зміст і обсяг виконаної роботи» реєструється проведена практикантами самостійна робота відповідно до програми практики.

- Описані в щоденнику ситуації повторно не описуються, вказує лише кількість проведених робіт і спостережень впродовж дня практики.

- У записах в щоденнику слід чітко виділити:

а) що бачив і спостерігав; б) що зробив самостійно.

- Під час оцінювання враховується кількість та якість виконаних робіт, правильність і повнота опису, спостережень, знання матеріалу, викладеного в щоденнику, чіткість, акуратність та своєчасність проведених записів. Оцінка виставляється щодня керівником практики.

- У графі «Оцінка і підпис керівника практики» враховується виконання вказівок щодо ведення щоденника, дається оцінка якості проведених навчаються самостійної роботи.

IV.3. Вимоги до звіту

Письмовий звіт подається, як загальна і характерна форма звітності здобувача за практику, підписаний і оцінений безпосередньо керівником від бази практики, разом з іншими документами, установленими закладом освіти (щоденник, характеристика та ін.), подається на рецензування керівнику практики від ЗВО.

Звіт містить відомості про виконання майбутнім вихователем усіх розділів програми практики та індивідуального завдання; передбачає розділи з питання охорони праці, висновки і пропозиції, список використаної літератури та інші.

У звіті коротко і конкретно описується роботу, виконану практикантом. У звіті не повинно бути дослівного переписування матеріалів баз практики (історії бази, технічних описів тощо), а також цитування літературних джерел.

- Для узагальнення матеріалів, зібраних під час практики і підготовки звіту, здобувачам наприкінці практики надається 1-2 дні.
- Складений практикантом звіт повинен мати наскрізну нумерацію сторінок. Аркуші звіту повинні бути зшиті.

V. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Підсумки практики підводяться на звітній конференції. Диференційна оцінка з практики враховується нарівно з іншими оцінками, які характеризують успішність здобувача. У випадках, коли практика закінчується після проведення екзаменаційної сесії і призначення стипендії, оцінка з цієї практики враховується разом з оцінками наступного семестру.

Результати складання заліку з практики заносяться в екзаменаційну відомість, проставляються в заліковій книжці і в журнал обліку успішності.

Керівник практики інформує адміністрацію закладу освіти щодо фактичних термінів початку і закінчення практики, складу груп здобувачів, які пройшли практику, їх дисципліни, стану охорони праці і протипожежної безпеки на базі практики і з інших питань організації і проведення виробничої практики.

Примітка: у випадку проблем зі здоров'ям чи інших непередбачених обставин студентам-практикантам слід терміново повідомити адміністрацію закладу дошкільної освіти, вихователя, керівника-методиста від ЗВО про причини відсутності. Факультетському керівникові практики подати відповідні документи, які засвідчують достовірність фактів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний Стандарт дошкільної освіти) <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini>
2. Про окремі питання діяльності закладів дошкільної освіти у 2023/2024 навчальному році Наказ № 1/12490-23 від 21 серпня 2023
<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-okremi-pitannya-diyalnosti-zakladiv-doshkilnoyi-osviti-u-20232024-navchalnomu-roci>
3. Дошкільна освіта дітей з особливими потребами. Сайт МОН.
URL: <http://mon.gov.ua/ua/activity/education/6917/>
4. Типове положення про методичний кабінет закладу дошкільної освіти
5. Наказ №372 від 16 квітня 2018 р. <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-primirnogo-polozhennya-pro-metodichnij-kabinet-zakladu-doshkilnoyi-osviti>
6. Швайка Л. Педагогічний моніторинг у ДНЗ. Харків: ВГ «Основа»,
7. 2017. 192 с. (Серія «ДНЗ. Вихователю»).
8. Крутій К. Проблеми запровадження моніторингу дошкільної освіти та шляхи їх вирішення. Науковий вісник Мукачівського державного університету,
9. Серія «Педагогіка та психологія». Випуск 2 (2) 2015. С. 67-70.
URL: <http://msu.edu.ua/visn1/?p=34>
10. Пономаренко Т. Управління в системі дошкільної освіти: навчальний посібник. Краматорськ: КЕП, 2012. 318 с.
11. Крутій К. Моніторинг як сучасний засіб управління якістю освіти в
12. дошкільному закладі : монографія. Запоріжжя: ЛПІС ЛТД, 2006. 172 с.
9. Про дошкільну освіту: Закон України.
URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
10. Конвенція про права дитини. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_021
13. 11. Сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
14. 12 Освітній портал України www.pedpresa.com
15. 13. Портал освітян України «МЦФЕР:Освіта» www.pedrada.com.ua/
16. 14. Сайт інститут інноваційних технологій та змісту освіти
17. України <http://iitzo.gov.ua>

Навчально-методичні посібники для вихователів закладів дошкільної освіти, рекомендовані МОН України

1. Бабій Н. М., Поліщук Л. І. Гуцульський орнамент на кераміці. Методичний посібник для працівників закладів дошкільної освіти. Тернопіль : Мандрівець, 2019. 143 с.

2. Гавриш Н., Безсонова О. Калейдоскоп інформаційно-ігрової творчості дітей. Методичний посібник. Київ: Слово, 2015. 256 с.

3. Гавриш Н. В., Брежнєва О. Г., Кіндрат І. Р. Розумне виховання сучасних дошкільнят. Методичний посібник. Київ, 2015. 176 с.

4. Карабаєва І., Савінова Н. Моніторинг якості дошкільної освіти: кваліметричний підхід до оцінки розвитку дитини. Методичні рекомендації. Київ : МЦФЕР, 2016. 184 с.

5. Програма розвитку дитини від 2 до 6 років та методичні рекомендації «Безмежний світ гри з LEGO®». Рома О. Ю., Близнюк В. Ю., Борук О. П. Київ : the LEGO® Foundation, 2016. 140 с.

6. Чепурний Г. А. Мнемотехніка: технологія ефективного засвоєння інформації в умовах сучасної освіти : навчально-методичний посібник. Тернопіль : Мандрівець, 2017. 208 с.

7. Гніровська О. З., Носок О. А. Організована навчально-пізнавальна діяльність дітей раннього віку. Розробки занять. Тернопіль : Мандрівець, 232 с.

8. Рудік О. А. Планування навчально-виховної роботи з дітьми раннього віку. Харків: Основа. 224 с.

ДОДАТКИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра теорії та методики
дошкільної і спеціальної освіти

ДОКУМЕНТАЦІЯ

ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ
Здобувача (ки) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

II курсу

групи ДО - _____

СПЕЦІАЛЬНОСТІ 012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

(прізвище ім'я по батькові)

База практики:

Термін проходження практики:

Керівник-методист:

Зразок ведення щоденника

Сторінка №1

ЩОДЕННИК
ВИРОБНИЧНОЇ ПРАКТИКИ
ЗДОБУВАЧА (КИ)
III КУРСУ, ГРУПИ ДО-_____
СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ДОШКІЛЬНА ОСВІТА»

(прізвище ім'я по батькові)

СТОРІНКА №2

1. Дані про базу практики:

- ЗДО №, назва;
- група №, назва;
- адреса ЗДО;
- контактний телефон;
- кількість груп;
- кількість дітей у групі;
- завідувач;
- вихователь-методист;
- вихователі;
- асистент вихователя в інклюзивній групі;
- помічник вихователя.

СТОРІНКА №3 Список дітей групи

СТОРІНКА №4 Режим дня

СТОРІНКА №5 Розклад занять

СТОРІНКА №6 Комплекс вправ ранкової гімнастики

СТОРІНКА №7 Комплекс гігієнічної гімнастики

СТОРІНКА №8 Робота з батьками

СТОРІНКА №9 Ігрова діяльність:

- рухливі ігри;
- дидактичні ігри;
- сюжетно-рольові ігри;
- народні ігри.

СТОРІНКА №10 Сітка занять на місяць

СТОРІНКА №11 Календарно-тематичне планування

СТОРІНКА №12 Зміст спостереження, примітка

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

ЗАВІДУВАЧ ЗДО: _____

ДО ЗАНЯТТЯ ДОПУСКАЮ:

ВИХОВАТЕЛЬ: _____

ВИХОВАТЕЛЬ-МЕТОДИСТ

ЗДО: _____

**КОНСПЕКТ
ПРОВЕДЕННЯ ЗАЛІКОВОГО ЗАНЯТТЯ**

3

в _____ групі ЗДО № _____ «_____»

здобувача (ки) III курсу

спеціальності 012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА»

(прізвище ім'я по батькові)

ОЦІНКА: _____

ВИХОВАТЕЛЬ: _____

ВИХОВАТЕЛЬ-МЕТОДИСТ ЗДО:

ПРОТОКОЛ

ОБГОВОРЕННЯ ЗАЛКОВОГО ЗАНЯТТЯ

з методики _____

ЗДОБУВАЧА (КИ)

III КУРСУ, ГРУПИ ДО-____

СПЕЦІАЛЬНОСТІ 012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

(прізвище ім'я по батькові)

Від _____

(число, місяць, рік)

ПРИСУТНІ:

ВИХОВАТЕЛЬ:

ВИХОВАТЕЛЬ-МЕТОДИСТ ЗДО:

КЕРІВНИК-МЕТОДИСТ:

ПОРЯДОК ДНЯ:

Обговорення залікового заняття

з методики_____

в групі дітей 3 року життя ЗДО №_____«_____»

СЛУХАЛИ:

а) самокритичний аналіз заняття студентом-практикантом;

б) висловилися:

в) оцінка заняття вихователем-методистом ЗДО

ПІДПИСИ:

Вихователь-методист ЗДО

Секретар

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

ЗАВІДУВАЧ ЗДО: _____

ДО ЗАНЯТТЯ ДОПУСКАЮ:

ВИХОВАТЕЛЬ: _____

ВИХОВАТЕЛЬ-МЕТОДИСТ

ЗДО: _____

КОНСПЕКТ

ПРОВЕДЕННЯ РЕЖИМНОГО МОМЕНТУ ()

РУХЛИВОЇ ГРИ

В ГРУПІ ЗДО« _____ »

ЗДОБУВАЧА (КИ)

ІІІ КУРСУ, ГРУПИ ДО- _____

СПЕЦІАЛЬНОСТІ 012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

(прізвище ім'я по батькові)

ЗВІТ
ПРО ПРОХОДЖЕННЯ
ВИРОБНИЧНОЇ ПРАКТИКИ
ЗДОБУВАЧА (КИ)
II КУРСУ, ГРУПИ ДО-_____
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

(прізвище ім'я по батькові)

1. Місце проходження практики (село, місто, заклад освіти, група дітей)
2. Яку освітню роботу проводили з дітьми групи (заняття проводила згідно плану)
3. Яка конкретна допомога з боку практиканта надавалася вихователям ЗДО.
4. Робота з батьками.
5. Участь в педагогічній і методичній нарадах.
6. З якими труднощами зіткнулися під час проходження практики.
7. Загальне враження про педагогічну практику. Що цінного почерпнули впродовж практики.
8. Побажання щодо подальшої організації практики і рекомендації щодо проходження практики в ЗДО.

Дата:

Підпис:

Звіт затверджує вихователь і завідувач ЗДО

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ДИТИНИ РАНЬОГО ВІКУ

Вікові особливості дітей від 2 до 3 років.

Соціально-емоційний розвиток. Грає самостійно, проявляє фантазію. Любить подобатися іншим, наслідує однолітків. Грає в прості спільні ігри.

Загальна моторика, моторика рук. Вчиться бігати, ходити навшпиньки, зберігати рівновагу на одній нозі. Сидить навколішки, зістрибує з нижньої сходинки. Відкриває ящик та викидає його наповнення. Грає з піском та глиною. Відкриває кришки, використовуючи ножиці. Фарбує пальцем. Нанизує намистинки.

Зорово-моторна координація. Може крутити пальцем диск телефону, малювати рисочки, відтворювати прості форми. Ріже ножицями. Малює за взірцем вертикальні та горизонтальні рисочки та їх перетин (хрестики).

Сприймання, предметно-ігрова діяльність. Роздивляється картинки. Розбирає та складає пірамідку без урахування розміру кілець. Виділяє парну картинку за взірцем.

Психічний розвиток. Слухає прості оповідання. Розуміє значення деяких абстрактних слів (великий-маленький, мокрий-сухий тощо). Ставить запитання «Що це?». Починає розуміти іншого. Відповідає «ні» на абсурдні запитання. Розвивається початкове уявлення про кількість (більше-менше, повний-порожній).

Розуміння мовлення. Відбувається швидке збільшення словникового запасу. Розуміє складнопідрядні речення: «Коли ми приїдемо додому, я буду...». Розуміє запитання на зразок: «Що у тебе руках?». Слухає пояснення «як» та «чому». Виконує складну інструкцію на зразок: «Спочатку вимиємо руки, а потім будемо обідати».

Криза 3 років

Впродовж перших трьох років життя дитина розвивається так швидко, як не розвивається в жодному з наступних етапів. До трьох років у неї

здебільшого формується характер, власне індивідуальне ставлення до світу, складається певне ставлення до себе: прийняття/неприйняття (зауважимо, що в нормі самооцінка дитини має бути завищена).

Означений віковий період характеризується як «важкий». Загалом поняття «криза 3-х років» – умовне, оскільки часові межі кризи набагато ширші. В одних дітей вона може розпочатися в 2 роки 10 міс., в інших – у 3,5 роки. В цей період дитина, віддаляючись від дорослих, намагається встановити з ними нові, більш глибокі стосунки. Зростання самостійності та активності дитини вимагають від близьких дорослих своєчасної перебудови. Якщо нові стосунки з дитиною не складаються, її ініціатива не захочується, самостійність постійно обмежується, у стосунках з дорослими виникають кризові явища.

Першим свідченням початку кризи може слугувати виникнення негативізму, тобто коли дитина перестає беззаперечно виконувати прохання дорослих. З одного боку, спроби виокремити своє «Я» і сформулювати власні бажання – це дуже добре, однак з іншого, за відсутності вміння висловити свою думку, малюк обирає найбільш доступний засіб: протиставлення себе дорослим. Єдина мета дитини – дати зрозуміти оточенню, що у неї є своя думка, і всі повинні рахуватися з нею.

Водночас для дитини стає важливою успішність чи неуспішність у справах та іграх, вона починає гостро та бурхливо реагувати на оцінки, вчиться самостійно оцінювати результати власної діяльності. Малюк стає впертим та вразливим, починає хитрувати. Величезне бажання отримати позитивну оцінку з боку дорослих, бажання випередити своїх однолітків часто підштовхують дітей на перебільшення свої досягнень. Важливо знати, якщо малюк почав відверто фантазувати, це означає, що його реальні успіхи мало хто помічає – цим він компенсує своє бажання отримати позитивну оцінку з боку дорослих.

Загалом означені зміни свідчать про те, що у дитини змінюється

ставлення до інших і до самого себе. Вона психологічно віддаляється від близьких дорослих. Водночас це важливий етап в емансипації дитини.

Вікові особливості дітей від 3 до 4 років

Соціально-емоційний розвиток. Пропонує іграшки іншим і бере їх в інших. Любить спілкуватися з дітьми і дорослими. Розвиваються навички спільної гри. Любить допомагати дорослим.

Загальна моторика, моторика рук. Кидає м'яч через голову. Хапає м'яч, що котиться, сходить униз східцями, використовуючи по чергово праву і ліву ногу. Стрибає на одній нозі. Стоїть на одній нозі впродовж 10 хвилин. Утримує рівновагу, коли гойдається на гойдалці. Тримає олівець пальцями. Збирає і будує конструкцію з 9 кубиків.

Зорово-рухова координація. Обводить контури, копіює перетин горизонтальної та вертикальної рисок (хрестики), відтворює геометричні форми, водночас і шестикутник.

Сприймання та предметно-ігрова діяльність. Розбирає та складає пірамідку, вкладає фігурки в отвори шляхом цілеспрямованих спроб. Конструює з кубиків за взірцем. Складає пазл з 2-3 частин шляхом спроб.

Мовленнєвий розвиток. Інтенсивний розвиток мовлення. Визначає колір, форму, властивість, смак, використовуючи слова-визначення. Знає призначення основних предметів. Розуміє ступені порівнянь (найближчий, найбільший). Визначає стать людей за роллю в родині (він – тато, вона – мама). Розуміє час, використовує минулий та теперішній час. Лічить в межах п'яти.

Розуміння мовлення. Розуміє назви кольорів: «Покажи червоний м'яч». Слухає довгі казки та розповіді. Виконує складну інструкцію: «Подай мені, будь ласка, червоний кубик та синю кулю».

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Вихованця (-ки)

(вікова група)

Закладу дошкільної освіти №

(прізвище та ім'я дитини)

Складена здобувачем першого (бакалаврського) рівня вищої освіти II курсу спеціальності «Дошкільна освіта» (*прізвище, ініціали студента*)

СХЕМА СКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ДИТИНИ РАННЬОГО ВІКУ

Варіант 1

1. Загальні відомості про дитину (прізвище, ім'я, вік, тривалість перебування в дитячому колективі).
2. Біологічний та соціальний анамнез.
3. Поведінкова характеристика дитини.
 - а) загально-рухова активність дитини (активна, малоактивна);
 - б) домінуючі емоційні стани (позитивний, неактивний, сталий, мало емоційний);
 - в) сон-засинання (швидке, повільне спокійне, неспокійне);
 - г) характер сну (глибокий, неглибокий, спокійний, неспокійний);
 - д) тривалість сну (скорочений, подовжений, відповідає віку).
4. Апетит (гарний, несталий, поганий, надмірний, вибіркоче ставлення до їжі, відмова від їжі).
5. Стан бадьорості (активний, пасивний, малоактивний).
6. Характер стосунків з дорослими та дітьми (позитивний, негативний, відповідальний, відсутність стосунків, ініціативні стосунки).
7. Індивідуальні особливості (контактність, сором'язливість, ініціативність, лагідність, врівноваженість, збудливість, рухливість, легка втома, інші особливості).
8. Мова (характер мовлення, порушення мовлення, особливості мовленнєвої регуляції, кількісна оцінка мовлення, розуміння мови, запитання, граматичний ряд, активне мовлення).
9. Сенсорний розвиток дитини (сприймання кольорової гами, диференціація кольорів та форм, підбір геометричних форм, їх використання).
10. Ігрова діяльність (активна, пасивна, відсутня); характер гри (сюжетний, відображувальний, навичкоподібний, сюжетно-рольовий, рольовий з творчою підосною).

11. Конструктивна діяльність та малювання (активне, неактивне, подобається, не подобається, позитивна динаміка розвитку, виконання програмних завдань).

12. Навички самообслуговування (в одяганні, в годуванні, в фізіологічних потребах).

Варіант 2

1. Загальні відомості про дитину.

а) стан здоров'я дитини;

б) умови життя дитини в родині.

Склад родини.

2. Морально-психологічна атмосфера.

3. Характер сімейного виховання.

4. Ставлення дитини до батьків та батьків до дитини.

5. Ставлення дитини до дитячого колективу.

а) до вихователів;

б) до інших дітей;

в) до режимних моментів у закладі.

6. Особливості розумового, вольового та емоційного розвитку дитини.

7. Вивчення інтересів, нахилів і здібностей дитини, звички, основні риси та якості характеру, темперамент.

8. Висновки спостережень дитини під час гри, на заняттях, під час виконання трудових доручень, під час екскурсій, у дитячому колективі та вдома.

9. Основні висновки та пропозиції щодо виховної роботи з дитиною.

Варіант 3

1. Прізвище та ім'я дитини.

2. Дата народження. Кількість повних років та місяців на момент складання характеристики.

3. Методи, які використовувалися для психолого-педагогічного вивчення дитини.

4. Аналіз відомостей, отриманих від батьків дитини: стан здоров'я, розвиток рухів та мовлення, сформованість навичок самообслуговування тощо; ставлення батьків до виховання дитини, умови життя дитини в сім'ї, взаємини в родині тощо.

5. Аналіз відомостей, отриманих від вихователів групи: з якого віку дитина відвідує заклад, перебіг адаптації; взаємини з однолітками та дорослими.

6. Аналіз даних власних спостережень:

а) рівень нервово-психічного розвитку (рухи, мовлення, самостійність, сенсорний розвиток), його відповідність віковим нормам;

б) розвиток предметної та ігрової діяльності (яким іграшкам надає перевагу, як їх використовує; тематика ігор, чи вміє розвивати сюжет гри; спільні ігри з дорослими та іншими дітьми);

в) засвоєння програми розвитку конкретної вікової групи (охарактеризувати, з яких розділів програма засвоєна краще, яких знань немає або вони низького рівня); розвиток пам'яті, уваги, мислення, елементів навчальної діяльності;

г) характер, індивідуальні особливості та інтереси дитини.

6. Які методи педагогічного впливу мають позитивні результати?

7. Виявлені помилки у вихованні та розвитку дитини, рекомендації щодо їх подолання.

Обсяг характеристики – не менше 3 сторінок.

**ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА**

**КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ДОШКІЛЬНОЇ
І СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ**

ПРОГРАМА

**ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ В ГРУПАХ ДІТЕЙ
РАНЬОГО ВІКУ**

здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти II курсу
спеціальності 012 Дошкільна освіта
денної форми навчання

I. Здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти II курсу спеціальності 012 Дошкільна освіта проходять виробничу практику в базових закладах дошкільної освіти в групах дітей раннього віку відповідно до освітньої програми, навчального плану та вимог наскрізної програми практики.

Мета практики – сформувати у майбутніх вихователів уявлення про роль раннього віку для подальшого розвитку дитини, забезпечити оволодіння практичними вміннями спілкування і організації роботи з дітьми переддошкільного вікового періоду.

Завдання практики:

– закріпити та поглибити знання студентів про вікові особливості раннього дитинства та особливості роботи з дітьми;

– формувати у майбутніх вихователів вміння спостерігати, аналізувати своєрідність освітнього процесу в групах раннього віку, оцінювати його ефективність;

– вчити помічати зміни в розвитку дитини під впливом педагогічних дій, користуватися різними методиками для виявлення фізичного, розумового, морального, естетичного розвитку дітей;

– формувати у здобувачів дошкільної освіти вміння спілкуватися з дітьми означеного віку, організовувати та проводити основні форми роботи та окремі режимні процеси, спостереження, ігри;

– формувати у майбутніх фахівців дошкільної освіти вміння надавати педагогічну допомогу батькам, діти яких не відвідують заклади освіти.

Під час виробничої практики в групах дітей раннього віку майбутні вихователі оволодівають первинними навиками професійної діяльності, зокрема:

– встановлювати взаємозв'язки між теоретичними положеннями, даними експериментальних досліджень та практичною роботою закладу дошкільної освіти щодо розвитку дітей;

– самостійно спостерігати, аналізувати освітній процес в групах дітей раннього віку, визначати актуальні аспекти в роботі вихователя, свого товариша, бачити шляхи оптимізації освітнього процесу з урахуванням результатів діагностики;

– вести записи у щоденнику, оформляти документацію за результатами практики;

– самостійно складати психолого-педагогічну характеристику на дитину раннього віку;

– проводити хронометраж самостійної діяльності дітей раннього віку.

II. Обов'язки учасників практики

Під час проходження практики практикант зобов'язаний:

1. Брати участь у настановчих зборах.
2. Дотримуватись графіку роботи дошкільного навчального закладу.
3. Бути присутнім на практиці кожного дня впродовж 6 годин.
4. Вивчати спеціальну педагогічно-методичну, психологічну літературу щодо проведення практики в групах раннього віку.

5. Організувати і проводити з дітьми заняття, ігри, режимні процеси.
6. Здійснювати планування окремих режимних елементів навчально-виховного процесу; складати конспекти проведення занять, режимних процесів, ігор.
7. Фіксувати у щоденнику (перспективне та календарне планування вихователя на час практики) результати спостереження із власної педагогічної діяльності.
8. Брати участь в групових семінарах, тренінгах, консультаціях, які проводяться в процесі практики.
9. Виконувати всі завдання, які передбачені програмою практики.
10. Своєчасно оформити необхідну документацію для звіту про проходження практики.
11. Проводити самоаналіз рівня практичних вмінь.
12. Вносити свої пропозиції про проведення та організацію практики.

Примітка: у випадку проблем зі здоров'ям чи інших непередбачених обставин студентам-практикантам слід терміново повідомити адміністрацію закладу дошкільної освіти, вихователя, керівника-методиста від ЗВО про причини відсутності. Факультетському керівникові практики подати відповідні документи, які засвідчують достовірність фактів.

III. Після завершення практики студент у встановлений термін здає на кафедрі відповідну документацію:

1. Щоденник педагогічних спостережень.
2. Психолого-педагогічну характеристику на дитину.
3. Звіт про виробничу практику в групах раннього віку.
4. 4 конспекти залікових занять з дітьми раннього віку (з фахових методик: теорія і методика формування елементарних математичних уявлень (сенсорний розвиток), дошкільна лінгводидактика, методика ознайомлення дітей з природою, методика керівництва зображувальною діяльністю дітей, методика проведення занять з народознавства, теорія та методика фізичного виховання та валеологічної освіти та ін.).
5. Конспект проведення режимного процесу в ЗДО з дітьми раннього віку (I і II половина дня)
6. Конспект свята-розваги з дітьми раннього віку.
7. Картотеку методичної літератури з фахових методик.
8. Конспект проведення ігор (рухливої, гри-драматизації, дидактичної та
9. ін.).
10. Характеристика на здобувача, завірена керівником та гербовою печаткою ЗДО, оцінка (відмінно або добре, або задовільно).

Організація практики впродовж дня:

- Спостереження за дітьми 1-1,5 год.;
- Робота з дітьми в парі з вихователем 3-4 год;
- Вивчення документації 1-1,5 год.

Зміст практики:

Під час виробничої практики в ЗДО здобувач II курсу ознайомлюються зі змістом роботи завідувача закладу, вихователя-методиста, старшого вихователя спрямованої на створення умов для розвитку дітей раннього віку, з формами контролю, з діагностикою, веденням документації, роботи з батьками.

Основну частину часу майбутні вихователі проводять у групах раннього віку, де спостерігають за особливостями розвитку дітей, аналізують організацію педагогічного процесу. Результати спостережень записуються у щоденнику для подальшого складання психолого-педагогічної характеристики на дитину. Студенти-практиканти готують та проводять самостійно окремі режимні процеси, ігри та заняття з дітьми раннього віку; виготовляють наочність для занять, ігор і повсякденного життя; приймають участь у методичній роботі ЗДО та роботі з батьками.

Календарний розподіл завдань практики:

I тиждень

1. Ознайомлення з освітнім процесом ЗДО, зустріч із завідувачем, методистом, закріплення студентів-практикантів за вихователями груп.
2. Ознайомлення з перспективним і календарним планом вихователя групи раннього віку.
3. Спостереження за навчально-виховним процесом (заняття, режимні процеси, свята, розваги, ігри).
4. Спостереження за всебічним розвитком дітей у групах раннього віку.
5. Ведення щоденників практики.

II тиждень

1. Спостереження за однією дитиною групи з метою написання психолого-педагогічної характеристики.
2. Укладання картотеки методичної літератури для проведення занять, ігор з дітьми.
3. Підготовка до занять та їх проведення з фахових методик, написання конспектів, виготовлення наочності.
4. Проведення пробних режимних процесів, ігор.
5. Ведення щоденників практики.

III-IV тиждень

1. Проведення консультацій з вихователями, методистом щодо організації залікових занять, ігор, окремих режимних моментів.
2. Проведення залікових занять, окремих режимних процесів, ігор.
3. Відвідування та обговорення студентами-практикантами залікових занять та режимних процесів.
4. Проведення консультацій з вихователями щодо оформлення конспектів проведених занять, ігор, окремих режимних процесів.
5. Написання психолого-педагогічної характеристики на дитину.
6. Ведення щоденників практики.

V-VI тиждень

1. Проведення консультацій з методистом щодо організації залікових занять, ігор, окремих режимних моментів.
2. Обговорення студентами-практикантами залікових занять та режимних процесів.
3. Проведення консультацій з вихователями щодо оформлення конспектів проведених занять, ігор, окремих режимних процесів.
4. Оформлення документації.
5. Участь у проведенні підсумків виробничої практики на педагогічній раді в ЗДО.
6. Написання звіту про проходження практики.

Рівень практичної підготовки майбутніх вихователів за період виробничої практики в групах дітей раннього віку

Вміти:

- визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, які використовуються в роботі з дітьми раннього віку;
- визначати способи використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього віку ігрової та інших видів діяльності;
- здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти та сім'ї. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього віку в умовах закладу дошкільної освіти;
- будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці;
- використовувати здоров'язберігаючі технології задля збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей раннього віку;
- визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього віку на основі програм дошкільної освіти;
- збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.

Програма затверджена на засіданні кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти.

Термін проходження практики з 27 лютого по 7 квітня 2023 року.

Навчально-методичне видання

Методичні рекомендації схвалено
Науково-методичною радою педагогічного факультету
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника
(протокол № від серпня 2023 р.)

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ В ГРУПАХ
ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ**

Укладачі: Надія Лазарович, Людмила Мацук

ISBN 978-966-2343-83-0

Віддруковано з готового макету замовника

Підписано до друку 24.02.2020 р.
Формат 60x84 1/16. Умов. друк. арк. 3,02.
Папір офсетний. Гарнітура “Times New Roman”.
Друк цифровий. Зам № 57.
Наклад 100 примірників.

Видавець Кушнір Г. М.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції: серія ІФ №31 від 26.01.2009 р.
76000, м. Івано-Франківськ, вул. Шота Руставелі, 1,
тел. (099) 700-47-45, e-mail: kgm.print@i.ua